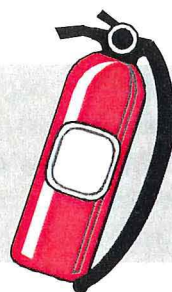

**SEX KILO
PULVER**

**RÄDDNINGS
VERKET**

PULVERSLÄCKARE BÄST PÅ HEMMAPLAN

En handbrandsläckare med minst sex kilo pulver är det bästa och effektivaste i hemmiljö. Den släcker branden snabbare och säkrare än en skumsläckare och är lätt att använda också för den som är ovan. Det visar försök vid enheten för Brandteknik, Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut, SP, i Borås.

Tidigare har det rått delade meningar om vilken typ av brandsläckare som bör rekommenderas i hemmiljö. Nu finns svart på vitt: Pulver släcker rumsbränder bättre och effektivare än motsvarande mängd vätskebaserade släckmedel.

– Vid de flesta testerna släcktes branden helt då vi använde pulversläckare, konstaterar Hans Wetterlund som ansvarar för provningarna. Skumsläckare krävde däremot en van och kunnig användare för att fungera effektivt och vattensläckares kapacitet var betydligt sämre än både pulver- och skumsläckares.

– Som första val är det därför helt klart att man ska rekommendera ovana användare att köpa en släckare med ABC-pulver! Den klarar alla typer av bränder: bränder i fasta material, bränder i vätskor och gasbränder.

Släckarens effektivitetsklass i sig tycks inte vara avgörande för om släckin-

satsen ska bli framgångsrik, istället understryker Hans Wetterlund vikten av att pulversläckaren innehåller så mycket släckmedel som möjligt.

I försöken visade det sig till exempel att man kunde släcka en brand med så hög brandeffekt som 960 kW med cirka 30 procent av innehållet i en nio kilos pulversläckare. Små släckare hade däremot en begränsad effekt, eftersom mängden släckmedel per tidsenheten var för liten.

– Då man sällan vet exakt hur stor omfattning en brand får är det bättre ju större pulversläckaren är. Minimum är sex kilo, men man kan gärna gå upp till nio eller tolv kilo.

Provningsarna visade också att pulver hade en bättre förmåga att komma runt vinklar i rummet jämfört med de vätskebaserade släckmedlen. Det transporterades helt enkelt runt med hjälp av luft rörelserna i brandrummet.

– Nackdelen är att pulversläckare skitar ner, säger Hans Wetterlund. Men skitigt blir det när det brinner också. Det gäller därför att släcka så fort som möjligt och då är pulver bäst. Saneringen efteråt är ett överkomligt problem.

Också representanterna från Räddningsverket, Svenska Brandförsvärsförbundet, Brandserviceförbundet, Konsumentverket och Försäkringsförbundet som ingått i projektets referensgrupp och som haft möjlighet att närvara vid försöken är överens om att pulversläckare är att föredra av släcktekniska skäl.

– Försäkringsbranschen har klart och tydligt uttryckt att de tar på sig saneringskostnaderna även vid våda- eller okynnesutlösning. I det långa loppet tjänar de på att folk använder pulversläckare, även om släckarna ibland kommer att användas mot väldigt små bränder som lätt hade kunnat släckas på annat sätt, säger Hans Wetterlund.

Som avslutning nämner han dessutom att alla pulversläckare går att använda i elektrisk utrustning och är relativt underhållsfria om de förvaras inomhus. En skumsläckare bör man däremot se över och byta skumvätska i vart femte år.

– FAKTA – SÅ HÄR GJORDES FÖRSÖKEN

Testen av handbrandsläckarna gjordes i en simulerad vardagsrumsmiljö och innehöll 21 släckförsök. Vid sex av proven användes vattensläckare, i sju skumsläckare och i åtta pulversläckare.

I två tredjedelar av försöken påbörjades släckinsatsen när brandeffekten var 150 kW–290 kW, i resterande prov var brandeffekten högre då släckinsatsen startade.

Under fyra av försöken gjordes släckinsatsen en meter innanför dörren, i de övriga från dörröppningen. Två av försöken, ett med skumsläckare och ett med pulversläckare, utfördes av otränade personer.

Provrummet hade måtten 5 x 5 meter och takhöjden var 2,4 meter.

VILL DU VETA MERA?

Beställ rapporten "Handbrandsläckare i hemmiljö" nr 1999:13 från Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut, telefon 033-16 50 00, fax 033- 41 77 59, e-postadress: info@sp.se. Rapporten kostar 300 kr + moms.

SANERINGSKOSTNADEN INGET MOTARGUMENT

"Pulversläckare är för amatörer och det är just det som är grejen! Det är bättre att smutsa ner lite än att hela kåken brinner upp."

Det konstaterar Hans-Eric Zetterström, brandingenjör på Länsförsäkringar. Hans försäkringsbolag ingår, liksom i stort sett alla verksamma försäkringsbolag i Sverige, i Försäkringsförbundet.

Och i Försäkringsförbundet har man, efter att ha tagit del av resultaten från släckförsöken vid Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut, enhälligt beslutat sig för att rekommendera handbrandsläckare med minst sex kilo pulver i hemmiljö.

– I det långa loppet tjänar hela samhället på om privatpersoner har en större chans att släcka i ett tidigt skede. Saneringskostnaden efter en brand som släckts med pulver är liten om man ser till helheten. Ur försäkringsbolagens perspektiv är det nämligen den totala skademassan som är intressant. Och även om pulversläckare skulle råka vådautlösas eller användas mot en mycket liten brand, är kostnaden för den saneringen så liten att det saknar betydelse för försäkringsbolagen.

– En enskild skada där det gått snett är inte intressant. De fallen kompenseras med råge av alla de andra där branden kan stoppas, säger Hans-Eric Zetterström och räknar upp pulversläckarens fördelar: släcker alla typer av bränder, är billig att köpa, lätt att bära, frysokänslig, i stort sett underhållsfri.

– Och i de brandutredningar vi försäkringsbolag gör vittnar privatpersonerna ofta om att de varit för stressade för att ha en riktigt klar uppfattning om var brandhärden egentligen befunnit sig. De har helt enkelt fyllt rummet med släckmedel. Eftersom pulver transporteras runt med luft rörelserna i rummet har det störst chans att ändå hamna rätt.

MAJORITETEN REKOMMENDERAR PULVER

De flesta av landets räddningstjänster, försäkringsbolag, återförsäljare och lärare vid Räddningsverkets skolor rekommenderar idag pulversläckare i hemmiljö.

Men det finns stora skillnader aktörerna emellan: medan hela 94 procent av försäkringsbolagen håller på pulversläckare, är motsvarande siffra bland räddningstjänsterna 60 procent.

Det visar en undersökning som Räddningsverket låtit göra och som bygger på enkätfrågor till 349 personer i branschen. Totalt sett är det 65 procent av de tillfrågade som rekommenderar pulversläckare, 35 procent som förordar skumsläckare och 5 procent som håller på vattensläckare - att summan blir mer än 100 procent beror på att några personer rekommenderat fler än en

släckare. Studerar man resultatet utifrån de svarandes branschtillhörighet, ålder och befattning framträder en del intressanta skillnader:

– På försäkringsbolagen är det 94 procent som rekommenderar pulversläckare, bland lärarna på Räddningsverkets skolor 77 procent och bland återförsäljarna 70 procent. På räddningstjänsterna är motsvarande siffra 60 procent.

– Personer under 30 år är mest "pulvervänliga" medan andelen som rekommenderar skumsläckare är störst i åldersgruppen 31-50 år.

– Räddnings-/platschefer och brandingenjörer förordar skumsläckare i hö-

gre grad än personer med andra befattningar.

– 90 procent av de tillfrågade anser att den rekommendation de ger även stämmer med deras personliga uppfattning. Andelen som inte instämmer personligen är störst i lärargruppen och bland brandmännen/brandförmännen.

– De som rekommenderar pulver trots att det inte stämmer med deras personliga uppfattning anser bland annat att pulver ger stora sekundärskador, vilka kräver sanering, och att skum är lättare att använda för den ovane.

Texter: Cecilia Hardestam

VÅR GEMENSAMMA REKOMMENDATION

Som släckredskap i lägenhet, villa och fritidshus rekommenderas i första hand en SIS-godkänd handbrandsläckare med minst sex kilo pulver. Valet baseras på praktiska försök genomförda av Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut.

RÄDDNINGSVRKET, KONSUMENTVRKET, SVENSKA BRANDSFÖRSVARSFÖRENINGEN,
FÖRSÄKRINGSFÖRBUNDET, SVEBRA, BRANDSERVICEFÖRENINGEN

Räddningsverket, 651 80 Karlstad
Telefon 054-13 50 00, telefax 054-13 56 00

Beställningsnummer R40-223/00. Telefon 054-13 57 10, telefax 054-13 56 06